

Redundant words and questions: translating the colloquial style of Pirandello's short stories

Mirela Papa

Faculty of Foreign Languages, University of Tirana, Albania
e-mail: papamirela@yahoo.com

Alva Dani

Faculty of Foreign Languages, University of Shkoder, Albania
e-mail: alvadani2001@yahoo.it

Received 04.02.2017; Accepted 04.03. 2017

Abstract

The well-known Italian writer Luigi Pirandello has his own specific style of writing. When he writes, he does it in a spontaneous way as if he is talking to his friends. His way of writing is closer to speech. Their lexicon is often rich with redundant words, colloquial ticks which spray the colloquial language with affective connotations sometimes of a higher intensity. In this paper, it has been tried to analyze redundant words, the different colloquial ticks, as well as the questions arising in Pirandello's short stories. Moreover, the object of this study will also be the rendering of these characteristics when translating the short stories in Albanian.

Keywords: *redundant words, questions, colloquial, literature, stories.*

1. Introduction

The well-known Italian writer Luigi Pirandello has his own specific style of writing. When he writes, he does it in a spontaneous way as if he is talking to his friends. His way of writing is closer to speech. Pirandello uses the speech as a means to achieve his own goals of creating a penetrating and realistic language. Pirandello is interested particularly in those aspects of colloquial Italian, which render better the inner world of his characters, who are then turned into spokespersons of his ideas.

In this paper, it has been tried to analyze redundant words, the different colloquial ticks, as well as the questions arising in Pirandello's short stories. Moreover, the object of this study will also be the rendering of these characteristics when translating the short stories in Albanian. Thus, it has been seen if this feature of Pirandello's specific style can be perceived by the Albanian reader.

2. Pirandello's style characteristics

'If there ever was a literature, or better to say, a literary tradition, which has hindered the free development of a language, that is the Italian literature.' This is what Pirandello has written down in "*Saggi, poesie e scritti vari*" while criticising the rhetorics. That is why the Pirandello's language is considered as anti-literary and spontaneous. The Italian prose finds its model to follow in his narrative, expressive and non-rhetoric style, whose syntax often breaks up and loses its grace. There are just a few studies carried out on the lexicon of Pirandello's short stories and on its origin. Pirandello, as several essays of him show (Lo Vecchio-Musti 1960), is very much concerned about the Italian language of his era, and will frequently seek to use all the layers of the language, without rejecting words due to their origin. His lexicon belongs to the everyday language used by Italians of his era.

3. Redundant words

Pirandello's characters talk and talk without stopping in the most diverse circumstances and ways. Their lexicon is often rich with redundant words, colloquial ticks which spray the colloquial language with affective connotations sometimes of a higher intensity. These might be simple introductory remarks, developing or completing the sentence, although they might add emphatic values as well some of them might be a single sentence; while others might even form the whole sentence.

The verb "scusare" is often used by Pirandello when he starts the dialogue:

- Ma scusate: c'è un'intera popolazione che dovrebb'essere affidata alle vostre cure. (Acqua e li)
- Ju e keni mendjen te librat tuaj, por, më falni, është një popullatë e tërë që duhej t'u besonte mjekimeve tuaja (Ujë dhe pikë, f. 185, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- E lei, scusi, perché non si mette a fare il medico come lo vogliono a Milocca?(Acqua e li)
- Po ju, më falni, pse nuk filloni të bëni punën e mjekut si e duan në Miloka? (Ujë dhe pikë, f. 188, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- E il rimedio, scusate? - tornava a domandare lo Scala. (Il fumo)
- Po dermani, më falni? – pyeste sërisht Skala.(Tymi, f. 62, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)

In these cases the verb do not miss in the Albanian text, preserving thus, the characteristic of Pirandello's style.

With same tone **are** used also the other verbs in imperative which serve to have the interlocutors attention.

- E noi, creda, siamo oggi dolentissimi (...) (Marsina stretta)
- Dhe të ma besoni, sot jemi shumë të pikëlluar... (Fraku i ngushtë, f. 172, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- No, - s'affrettò a risponder lei. - Ma non è possibile, credi! (Scialle nero)
- Jo, - nxitoi të përgjigjet ajo – por, besomë, është punë që nuk bëhet! (Shalli i zi, f.20, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)
- No, scusa. Vergogna io, se mai. Sono tuo marito. È tutto qui, credi, Loretta.(Candelora)

- Më fal, po s'po flet drejt. Unë të turpërokam ty? Ti po më turpëron mua. Jam burri yt. Këtu qëndron tërë puna, Loretë; besomë. (Kandelora, f. 123, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)
- E guarda un po' che razza di bestie mi tocca di vedermi preferire! (La rallegrata)
- Pa vështro pak se ç'palo kafshë më ra shorti të shoh e të kem parasysh! (Kërcim i hareshëm, f. 142, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)
- Sì, cara. Ma senza crepare. Con un po' di pazienza. Guarda, per dirla com'è, Chico... (Candelora)
- Bëj pak durim. Të themi atë që është; Kiku... (Kandelora, f. 123, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)

In the last case the redundant verb “guarda” it's non translated into albanian.

We can also find the Future Tense of these verbs:

- Qui, capirà, non è più prudente (...) (Marsina stretta)
- Ju e kuptoni, këtu s'është punë e matur dhe e udhës të qëndrojnë. (Fraku i ngushtë, f. 173, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Ora capirà, egregio signor Direttore, che noi non possiamo difendere, come vorremmo il Duce nostro (Le medaglie)
- Tani ju e kuptoni, i nderuar Drejtor, se ne nuk mund t'i dalim për zot, sikundër do të donim, Prijësit tonë (Medaljet, f. 20, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)

In the cases when these parasite verbs are used in the Future, what we see is that their semantic meaning is provided, therefore their translations, but the present Tense is used instead in order to abide by the rules of the Albanian language, which is not in favour of the Future Tense, as it is the case of the Italian language.

Besides redundant verbs, there are also other ones. The most commonly used ones are adverbs and conjunctions, the mission of which is to help a speaker start a conversation.

For example:

- In verità, ecco... combinato no: non... sarebbe la parola... (Marsina stretta)
- në të vërtetë kombinuar jo... nuk... nuk është fjala e saktë... (Fraku i ngushtë, f. 172, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- La verità è che ella, come tutti i Milocchesi, (...) (Acqua e lì)
- E vërteta është se ajo, si të gjithë milokasit, (...) (Ujë dhe pikë, f. 187, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

In the first case the adverb “ecco” it's not translated.

Other phrases have a repetitive value:

- Orbene, bisognava mandar furtivamente al Mèola due fidati amici a proporgli a nome dell'intero Capitolo di tenere per la ventura domenica una conferenza (Visto che non piove)
- Pra, duheshin dërguar dy miq të besuar te Meola dhe në emër të kapitolit t'i propozonin që të dielën e ardhshme të mbante një fjalim...(Meqë s'po bie shi, f. 51, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Perché il carro che noi tiriamo, torno a dirtelo, è molto rispettato. (La rallegrata)
- Sepse karroca që tërheqim ne, po ta përsëris, nderohet shumë. (Kërcim i hareshëm, f. 140, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)
- Arrivano a farne fino a cinque, come t'ho detto: mi ci son trovato io, che mi venivadi sparar calci, (La rallegrata)

- Shkojnë gjer në pesë, si të thashë: kam ndodhur unë (Kërcim i hareshëm, f. 140, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)

They can take a conclusive value:

- Per farla breve, (...) (Il pipistrello)
- Shkurt hesapi... (Lakuriqi i natës, f. 55, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Alla fin fine, forse è meglio così. (Lo scaldino)
- Në fund të fundit mbase është më mirë kështu. (Mangalli, f. 42, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Questo, per dirvi che io, con la mia professione, non potrei attendere alla campagna, di cui non so proprio che farmi. (Il fumo)
- Kaq sa për t'ju thënë se me mjeshtërinë që kam, nuk merrem dot me tokat, me të cilat nuk di ç'të bëj. (Tymi, f. 80, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)

From the examples above we see that those redundant phrases, which are, however, important to Pirandello's style, have also been transferred to the novellas translated into the Albanian, except for the last example which was not included in the translation.

4. Questions

In Pirandello's works there are also many questions and this might be natural observing his dialogues. The majority of these questions provide answers to fixed patterns due to the use of the language. However, there are also some questions, which in colloquial language play the role of promoting and increasing the interest of the listeners, to hold their attention, to participate actively in the dialogues, and in some cases to oblige the listeners to give an answer.

In this group we will find the questions with verbs: *sa?*, *sai?*, *sapete?*, etc.:

- Sai chi mi vedo davanti? Guido Mazzarini (L'imbecille)
- Në Romë. Hapa derën. E di kush ishte? Guido Macarini. (Teveqeli, f. 28, «Tregime dhe novela», Dituria, Tiranë 1999)
- Mamma, il professor Gori. Sai? quello che aveva combinato il matrimonio di Andrea. (Marsina stretta)
- Nënë, profesori Gori. E di? Ai që pat kombinuar martesën e Andreas. (Fraku i ngushtë, f. 172, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Femmina, sai? Troverai il maschietto di là. Va', dammi un bacio, e scappa, caro! (Come gemelle)
- E more vesh? Femër. Djalkën do ta gjesh matanë. Shko, nëm një të puthur dhe nxito, i dashur! (Si dy binjake, f. 121, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)

In other cases together with audience's attention is required to request apologies for what would be said later:

- Io? – esclamò la maestrina Boccarmé. – E che vuoi che abbia da raccontarti io? – Avvezza ormai da tanti anni a vivere tutta chiusa in sé, appena una qualche domanda accennava di volerle entrar dentro, la sviava con una risposta evasiva. (La maestrina Boccarmé)
- Unë? – thirri mësuesja Bokarme. – E ç'dashke të tërrefej unë? Tashmë e mësuar prej shumë vjetësh të jetonte e mbyllur në vetvete, sapo ndonjë pyetje rrekej ta rrëmonte thellë, e

shmanjte me një përgjigje bindëse. (Mësuesja Bokarme, f. 125, «Tregime dhe novela», Dituria, Tiranë 1999)

- Dio mi volle castigare così. Poi, che ne sapevo io? poi fu peggio (Lo scaldino)
- Kështu deshi të më ndëshkonte perëndia. Ku ta dija unë se më vonë punët do të bëheshin edhe me keq? (Mangalli, f. 47, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Pazienza... abbi un po' di pazienza con questa povera vecchia, figlia mia, - (...) Che vuoi? Sono mezzo stolido, ora. (L'altro figlio)
- Durim...Bëj pak durim me këtë plakë të mjerë, çupa ime, - (...) Ç'të bëj? Jam gjysëm e çmëndur tani, (Djali tjetër, f. 151, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)
- Ma che ci posso fare, se non resisto a vederlo neanche da lontano? (...) Che ci posso fare? (L'altro figlio)
- Por ç'mund të bëj gjër sa nuk e shoh dot as së largu? (...) Ç'të bëj? (Djali tjetër, f. 166, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)

Questions can serve as simple instrument to cover other very different feelings, like doubt or oscillation on what is going to be said, indifference and fatalism, indignation, provocation, surprise etc. There are a lot of examples.

4.1. Surprise, indignation

- Ma come non è figlio vostro? Che dite? Siete stolido o matta davvero? Non l'avete fatto voi? (L'altro figlio)
- Si nuk qënka biri juaj? Ç'thoni kështu? Jeni matufepsur a çmëndur me të vërtetë? Nuk e kini lindur ju? (Djali tjetër, f. 162, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)
- Come come? Scusi, lei sarebbe il fratello? (Marsina stretta)
- Si? Ju qenkeni i vëllai? (Fraku i ngushtë, f. 171, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

4.2. Doubt

- Saranno, sì, aspetti, tre... no, che dico tre? Cinque anni saranno almeno, che non vado in carrozza. (Niente)
- Do të ketë... pritni një minutë, po, tre... jo ç'tre? Pesë vjet të paktën që nuk udhëtoj me karrocë. (Hiç asgjë, f. 82, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Ma non ci avrebbe un fiammifero, scusi? (Niente)
- Më falni po nuk u ndizka dot një shkrepëse? (Hiç asgjë, f. 84, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Che fare? Andar su, parato a quel modo? tornare indietro? (Marsina stretta)
- Ç'të bënte? Të ngjitej lart i veshur ashtu? Të kthehej mbrapsh? (Fraku i ngushtë, f. 170, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

4.3. Annoyance

- Che vuole che m'importi la storia di questo disgraziato? (Niente)
- Mendoni pak, ç'mund të më hyjë në punë historia e atij qyqari? (Hiç asgjë, f. 82, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Crede che una lezione di storia si possa improvvisare? E dunque segga! (In silenzio)

- Pandehni se mund të sajohet aty për aty mësimi i historisë? Uluni, pra! (Në heshtje, f. 57, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)

4.4. Confirmation

- Io comprendi, è vero? (Marsina stretta)
- a e kupton apo s'e kupton? (Fraku i ngushtë, f. 177, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Maestra elementare, è vero? (La maestrina Boccarmé)
- Mësuese filloreje, jo? (Mësuesja Bokarme, f. 124, «Tregime dhe novela», Dituria, Tiranë 1999)

There are many cases of overlapped questions where the speaker precedes a possible response from the interlocutor and makes a question.

- Sai anche del vecchio Barba? C'eri forse anche tu? - Io? Da Barba? Come vuoi ci fossi, se sto a Padova? (Amicissimi)
- E ditke edhe Barbën? Mos vije edhe ti të haje aty? – Unë te Barba? E si mund të ha në lokalin e tij, derisa banoj në Padova?(Shokë të ngushtë, f. 68, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Ma come mai? La scimmia? Possibile? Quella bestia ch'egli teneva da tanti anni con sé, notte e giorno? (Il fumo)
- Por... si vallë? Majmunka? Të jetë e mundur? Ajo kafshë të cilën ay e mbante pranë, natë e ditë? (Tymi, f. 77, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)

We notice in terms of questions, generally they are given as well on the novels translated in the Albanian language.

Conclusions

In conclusion, we might say that translation is a difficult task even when it seems that there are no difficulties at all. In this study, we saw how Pirandello's language, apparently simple, possesses special features, which not only should be understood by the translator but should also be conveyed and transmitted into the translated works. Pirandello's way of writing resembles more the spoken language than the written one. The usage of parasite words or numerous questions is yet another feature of spoken language. We looked into those questions, the function of which in the spoken language is to elicit and stir up the reader's interest, to engage his/her attention, to make him/her take part actively in the dialogue, and in other cases to force the listener provide an answer, the questions thus turning into a tool for drawing the listener's attention.

We noticed that generally the translators have been very careful in their work and have understood and reproduced the parasitic words and questions even in the translated texts. It rarely happens that any parasitic word is not reflected even in the translation. To conclude we should say that as it concerns about a uniqueness of the author's style these characteristics of spoken language must be translated, therefore to respect the author's intent, as well as for the reader to understand the writer's particular style.

References

1. Bally, Ch. (1951). *Traité de stylistiques français*, Geneva.
2. Borzi, I. & Argenziano, M. (1993). *Luigi Pirandello Novelle per un anno*, Roma: Newton&Compton Editori.
3. Carbonell i Cortés O., (1999). *Traducción y cultura: de la ideología al texto*. Madrid: Ediciones Colegio de España.
4. Catford, J. C, (1965). *A Linguistic Theory of Translation, An Essay in Applied Linguistics, Language and language learning*. London: Oxford University Press.
5. Kostallari, A. (1980). *Fjalor i gjuhës së sotme shqipe*, Tirana: Naim Frashëri.
6. Lefevere, A. (1992). *Translating Literature: Practice and Theory in a Comparative Literature Context*. New York: The Modern Language Association of America.
7. Leka, F. & Simoni, Z. (2000). *Fjalor italisht-shqip*, Tirana: Infbotues.
8. Munafò, G. (1982). *Conoscere Pirandello*, Firenze: Le Monnier
9. Navarro Blanco, A. (1990). *La lengua y el estilo de Luigi Pirandello*, tesis doctoral.
10. Papa, M. (2011). *Mbi përkthimin në gjuhën shqipe të veprave të nobdelistit italian Luixhi Pirandelo*, tesi di dottorato.
11. Pirandello, L.(1997). *Novela për një vit. Jeta lakuriq*, përkthyer nga Mustafa Greblleshi, Tirana: Çabej.
12. Pirandello, L. (1999). *Tregime e Novela*, translated by Amik Kasoruh, Tirana: Dituria.
13. Pirandello, L. (2008). *Nata e parë*, translated by Amik Kasoruh, Tirana: Toena.
14. Pirandello, L. (2008). *Zoja prej dylli*, translated by Amik Kasoruh, Tirana: Toena.
15. Pirandello, L. (2010). *Teze Mikelina*, translated by Amik Kasoruh, Tirana: Toena.

16. Rabadán, R.(1994). *Traducción, intertextualidad y manipulación*. in Amparo Hurtado Albir (ed.) *Estudis Sobre la traducció*. Castelló: Universitat Jaume I, 129-39.
17. Spitzer, L. (1922). *Italienische Umgangssprache*, Bonn-Leipzig.
18. Terracini, B. (1982). *Analisi Stilistica, Teoria, storia e problemi*, Milano: Feltrinelli.
19. Terracini, B. *Considerazioni sullo stile delle novelle di Pirandello*, in *Atti del Congresso Internazionale di Studi Pirandelliani*, f. 729-734.
20. Zingarelli, N. (2002). *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna: Zanichelli.